

Situasjonen i pensjonskampen

Kvinner på tvers 23.09.07

Hovedpunkter

- ☀️ Nytt forslag til AFP – bygd på pensjonsreformen
- ☀️ Begrunnelsen for forslaget – arbeidslinja
- ☀️ Krav til tariffoppgjøret og utfordringene vi står overfor i kampen for å bevare AFP
- ☀️ Truslene mot offentlig tjenstepensjon
- ☀️ Behovet for enhet mellom offentlig og privat sektor

Hva ”reformen” handler om

- ☀️ Kutt i folketrygden på 20% fram til 2050 ved
  - Levealderjustering og redusert indeksering
  - I praksis en privatisering av deler av folketrygden
- ☀️ Alleårsregel som overordnet prinsipp betyr
  - store tap i pensjon for alle som har perioder med lav eller redusert inntekt – ingen samfunnsmessig buffer
  - ”mer samsvar mellom inntekt og pensjon
  - En tidligpensjonsordning med dramatisk reduksjon i pensjon resten av livet og slutt på AFP

I strid med likestilling

- ☀ Kvinner har ca. 60% av menns inntekt og ca. 85% av menns lønn – større samsvare ikke i kvinnenes interesse.
- ☀ Regjeringen sier selv at modellen er bedre for menn enn for kvinner (s. 94). Forslaget strider derfor mot likestillingsloven.
- ☀ Dette er et nytt eksempel på at likestilling har vikeplikt når ”viktige” saker skal gjennomføres.

Kvinnene utgjør flertallet av pensionistene

60% av befolkningen over 70 år er kvinner.

$2/3$ av alle over 80 år er kvinner

Det er 3 ganger så mange kvinner som menn over 70 år som lever alene.

Ny tidligpensjon i folketrygden

- ☀ Du kan gå av ved 62 år – og betale det selv
  - opparbeidet pensjon – pensjonsformuen – deles da på 5 år mer – og pensjonen reduseres resten av livet (minus 22%) + opptjening av pensjon stopper når du går av (minus 12,5%) Til sammen reduksjon med ca 1/3, ved en inntekt på 300 000 i 40 år vil dette bety ca. 4000 mindre pr. måned.
- ☀ Kan bare gå av hvis du har tjent mer enn et visst beløp, tilsvarende 287 000 (4,3G) jevnt i 40 år, mer hvis du har færre år.
- ☀ 4 av 10 kvinner i 2050, 2 av 10 menn vil ikke kunne gå av ved 62 år.

Avtalefestet pensjon (AFP) i dag

Hensikt: Du skal ikke tape på å gå av ved 62 år

- Pensjon som om du gikk av ved 67 år
- Fortsetter å opptjene pensjonspoeng i folketrygden AFP-pensjonister skattes som pensjonister og omfattes av skattebegrensningsregelen

Nytt forslag til AFP:

Hensikt: Du skal tape på å gå av ved 62 år:

- AFP -tillegg til folketrygden skal gis som et likt til alle som omfattes av ordningen
  - Forslag til modell for tillegget, f.eks. 38 000 pr. år i 15 år
- Bygge på ny tidligpensjon i folketrygden
  - Du skal betale din egen førtidspensjon
  - ikke få gå av hvis ikke opptjent pensjon (ev. + AFP - tillegget) tilsvarer garantipensjon
  - Ingen videre opptjening av poeng, ingen skattefordel
  - Levealderjustering

Tone og Kari – 38 års
opptjening med gj.sn. 300 000
ved 62 år

Tone går av ved 62 og får
120 000 + AFP-tillegg
(38 000) = **158 000**

Ved 77 år slutter AFP-
tillegget og hun får
120 000

 Kari går av 67 år og får
224 100 + AFP-tillegg
(38 000) = **262 100**

Kari får AFP-tillegg fram til
85 år – da hun går ned til
224 000

Tone og Kari – 260 000 i 38 år ved 62

Tone går av ved 62 og får
104 000 + AFP -tillegg 38
000
= **142 000**

Ved 77 år slutter AFP -
tillegget og hun får
= **104 000**

 Kari går av ved 70 år og
får 193 000 + AFP -tillegg
= **231 000**

 Kari får AFP -tillegg fram til
85 år – da hun går ned til
193 000

Begrunnelse for forslaget

- ✶ Få folk til å jobbe mer/stå lenger i arbeid
  - ”det skal lønne seg å jobbe”
    - Det skal straffe seg om du ikke lenger orker å jobbe eller har en jobb du får stå i
    - Menneskesynet: folk er latsabber og unnsaluntrere som må straffes – særlig de som ikke har god helse og mye penger

Fra AFP til uføretrygd

- ✂ Endring – les rasing – av AFP vil tvinge flere over på uføretrygd
- ✂ Derfor foreslås nå kutt i alderspensjon for uføre, for at uføretrygd ikke skal være ”for attraktivt”
- ✂ Også uføre skal utsettes for levealderjustering

Arbeidslinja

- ✂ For at folk skal "velge" å jobbe må trygder og stønader være lave. Ikke fordi det nødvendigvis er jobb til dem, men fordi flere uføretrygdde gir færre arbeidløse og mindre press på lønningene. (Kleppe 1987)
- ✂ Denne tenkningen hindrer innføring av ordninger som sikrer et verdig liv for de som ikke kan jobbe og fører til kutt, både i uførestønad og pensjon.
- ✂ Et system bygd på ideen om at folk helst vil ha trygd – på mistillit til folk flest – fører også til trakasseringen som skjer av folk som skal over på attføring eller søker uføretrygd, og som AFP skulle erstatte for mange.

Lavere alderspensjon for uføre

- ✪ Utvalget: ”Uføre bør, på samme måte som yrkesaktive kunne akseptere en viss nedgang i inntekten ved overgang til alderspensjon”.
- ✪ Handler bl.a. om folk som kan ha levd hele livet med en årslønn på 1 60 000 kroner – har ikke mye å gå på.
- ✪ Forskjellen mellom alderspensjon for uføre og yrkesaktive vil øke kraftig – dette innebærer straff for sykdom

Krav til tariffoppgjøret – bevar

AFP

- ✦ Når du går av med AFP så skal du få beregnet et AFP-tillegg som gir deg samme livsvarig pensjon fra ordinær pensjonsalder (67 år) som om du hadde fortsatt i jobb til 67 år.
- ✦ Dersom yrkesaktive må jobbe lenger for å kompensere for levealderjustering, skal beregningsgrunnlaget for AFP-tillegget heves tilsvarende.
- ✦ AFP-pensjonister skal fortsatt skattes som pensjonister.

K r a v t i l t a r i f f o p p g j ø r e t 2

- ✦ AFP'ere skal fortsatt motta kr. 950 skattefritt i mnd i privat sektor, i offentlig sektor videreføres et AFP-t tillegg på kr. 1700 pr. måned brutto.
- ✦ Vi krever at den systematiske underreguleringa av utbetalt pensjon som Stortinget har vedtatt, kun skal omfatte den del av pensjonen som er over mistepensjon og at reguleringa ikke skal begynne før etter ordinær pensjonsalder, i dag 67 år.
- ✦ Deltidsarbeidende og andre med årslønn under 4,3 G i 40 år må sikres minst like gode muligheter til å benytte AFP som i dagens ordninger.

Krav i tråd med LO - kongressen

- ☀ LO -kongressen i 2005 slo fast at AFP må bevares i sin nåværende form
- ☀ Stein Reegård, LO, bekreftet at krava var i tråd med kongressen krav

Politis k rom

☀ Stortinget har vedtatt

- at AFP skal tilpasses til prinsippene i reformen
- at endring av AFP skal skje i forhandlinger mellom partene

☀ Dette åpner et rom for fagbevegelsen – om lederne ikke går med på endringer, ville det skape en ny situasjon

☀ De prøver derfor å stenge dette rommet og bestemme **hva** som skal bli resultatet av forhandlingene, samt **få det ut** av tariffoppgjøret gjennom et kompromiss i AFP-utvalget.

Fra AFP-utvalgets mandat

- ✦ " En tilpasset ordning skal understøtte målene for et nytt pensjonssystem, slik disse er trukket opp i Stortingets vedtak våren 2005"
- ✦ "Staten viderefører sitt samlede økonomiske bidrag til AFP-ordningen."
- ✦ "AFP skal fortsatt sikre at de som ønsker det, kan gå av ved 62 år på en verdig måte. Dette sikres ved at AFP videreføres i form av et årlig påslag til alderspensjonen i folketrygden."
- ✦ Mandatet strider mot LO-kongressens vedtak.

Mer enn en pengesum

- ✱ Kravet om å forsvare AFP kan ikke reduseres til en litt større pott ved tariffoppgjøret
- ✱ Skaper diskusjon om hvorvidt det skal være et stort tillegg i få år eller liten i mange år - splitter
- ✱ Kravet er at ingen skal tape på å gå av tidlig

AFP på plass før Stortingsbehandling!

☀ Lovproposisjonen om pensjonsreformen er varslet i høst – følgende vedtak vil gripe avgjørende inn i forhandlingene ved tariffoppgjøret:

- Vedtak om likt AFP -tillegg til alle i ordningen
- At AFP -pensjonister ikke skal skattes som pensjonister
- Ingen videre pensjonsopptjening som AFP -pensjonist

☀ Derfor må vi kreve at AFP skal være på plass før Stortingsbehandlingen

A F P i offentlig sektor

- ✪ For 62 -64 -åring er ordningen nøyaktig den samme som for privat sektor – ev. endringer vil derfor umiddelbart gjelde
- ✪ Fra 65 år vil de fleste – med tilstrekkelig opptjening – gå over på offentlig tjenestepensjon og få utbetalt 66% av sluttlønn – resten av livet
- ✪ Full opptjening krever 30 år i ordningen på full tid

O ffentlig bruttopensjon - 2

- ☀️ Også disse pensjonene skal utsettes for halv reallønnsutvikling og levealderjusteres
- ☀️ I tillegg skal systemet tilpasses pensjonsreformen. I Stortingsmelding 5 2006 - 2007 heter det:
"Det samlede systemet for fleksibel tjenestepensjon må innenfor en forsvarlig ramme innrettes slik at det skal lønne seg for arbeidstakere å fortsette å arbeide".

I f a r e s o n e n :

- ☀ 30 års regelen – det ”lønner seg ikke å jobbe lenger”
- ☀ Sæ r a l d e r s g r e n s e r
- ☀ S l u t t l ø n n s p r i n s i p p e t

U a n s e t t : H e n s i k t e n e r a t e n d r i n g e n e o g s å
s k a l g j e l d e f o r o f f e n t l i g a n s a t t e

Økonomisk press

- ✦ Stortinget vedtok at bruttopensjon skulle videreføres, mens pensjonskommissjonen enstemmig gikk inn for nettopensjon – dvs. at pensjonen ikke skal garantere 66%, men være et tillegg til folketrygden
- ✦ Dette kan presses fram av større utgifter når folketrygden reduseres, selv om det ikke vedtas direkte. Med lavere folketrygd vil utgiftene øke, mens forutsetningen er samme økonomiske ramme.

Stå sammen

- ✪ I denne situasjonen er det avgjørende at fagbevegelsen i offentlig og privat sektor, på tvers av hovedorganisasjonene, kan stå sammen med kvinnebevegelsen, pensjonister og ungdom mot undergraving av folketrygden og til forsvar av både AFP og de lov- og avtalefestede pensjonsordningene for offentlig ansatte.
- ✪ Kampen for AFP er en prøvestein for denne enheten
- ✪ Aksjon Forsvar AFP oppfordrer til aksjonsdag 8.november